

Konsekvensutredning över förslag till Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda föreskriftenas kostnadsmissiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet. Myndigheten ska även dokumentera utredningen i en konsekvensutredning och ge statliga myndigheter, kommuner, landsting, organisationer, näringslivet och andra som kostnadsmissigt eller på annat betydande sätt berörs tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen.

Allmänt

Denna konsekvensutredningen gäller tre föreskrifter. Det är vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1-8 i referensramen, systematiskt kvalitetsarbete enligt 4 § samt om verkställighet av förordningen.

- Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå.

Verkställighet

När det gäller föreskrifterna om verkställigheten är det särskilt viktigt att föreskriva om ansökningsförfarandet och att ansökan ska innehålla de uppgifter som efterfrågas i anvisningarna om ansökningsförfarandet.

Kvalitetsarbete

Syftet med den Europeiska referensramen är att främja livslångt lärande och förbättra anställningsbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU. För att uppnå detta syfte är den europeiska referensramen utformad så att olika typer av kvalifikationer från såväl utbildningsystem som arbetsliv kan omfattas. Av rekommendationen om EQF framgår det tydligt att medlemsstaterna bör inkludera kvalifikationer från olika aktörer, det vill säga såväl offentliga som privata utbildningsanordnare. I Sverige har bedömningen gjorts att den europeiska referensramens indelning och uppbyggnad passar väl för att beskriva kvalifikationer som utfärdas i Sverige. Det svenska kvalitetssäkringssystemet för det offentliga utbildningssystemet är förenligt med de europeiska principerna och riktlinjerna.

Kvalitetssäkring av utbildningar inom det svenska offentliga utbildningssystemet genomförs både av nationella statliga myndigheter och av utbildningsanordnaren. Kvalitetssäkringsverksamheten regleras i de olika myndigheternas styrdokument och utbildningsformernas regelverk, där även utbildningsanordnarens skyldigheter tydliggörs. Gemensamt för samtliga utbildningsformer är att det i författningar anges vilka skyldigheter en ansvarig utbildningsanordnare har när det gäller att kvalitetssäkra utbildningen.

Med kvalitetssäkring avses här ett samlat begrepp där såväl framtagande av författningsreglerade kvalifikationer som tillsyn, kvalitetsgranskning, uppföljning

och utvärdering av de verksamheter där kvalifikationerna ges kan ingå. I vissa fall fastställs författningsreglerade kvalifikationer av regeringen men det är myndigheterna under regeringen, huvudmän och utbildningsanordnare som ansvarar för den kvalitetssäkringen.

Myndighetens kvalitetssäkring vad gällande nivåplacering av kvalifikationer består bland annat av en granskning av hur utfärdaren beskriver sitt systematiska kvalitetsarbete och där kvalitetssäkring av kvalifikationen särskilt granskas.

Syftet med att göra föreskrifter om systematiskt kvalitetsarbete för de kvalifikationer som ligger utanför det offentliga utbildningssystemet, och som därför inte återfinns i bilaga 2 enligt 4 § förordning om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande, är att säkra att utfärdaren arbetar med systematiskt kvalitetsarbete och arbetar med systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. Enligt 4 § får den som utfärdar en kvalifikation som inte anges i bilaga 2 ansöka om att få ett beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar i referensramen. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som utfärdar kvalifikationen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår.

Vad Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, vill uppnå med föreskriften om utfärdarens kvalitetsarbete, är att tydliggöra för utfärdaren vilka krav myndigheten ställer på utfärdaren då det dels gäller utfärdarens generella systematiska kvalitetsarbete inom den egna organisationen och den kvalitetssäkring av kvalifikationen som ska ingå i det systematiska kvalitetsarbetet hos utfärdaren.

Resultat av lärande

1994 blev den obligatoriska skolan i Sverige målstyrd. Detta innebar att skolformerna i obligatoriska skolan fick tydliga mål i alla ämnen och till varje ämne kopplades betygskriterier från årskurs åtta. Den obligatoriska skolan har sedan 1994 reformerats 2000 och 2011. Båda reformerna har syftat till att skärpa målen och skapa tydligare kunskapskrav. Den nya obligatoriska skolan som infördes hösten 2011 har tydligt fokus på elevens resultat av lärande och följs upp av nationella tester i flera ämnen samt en skärpt skolinspektion. Den nya läroplanen har tydliga mål som väl överensstämmer med de resultat av lärande som anges i den svenska referensramen.

Fokus numer i Sverige kommer att vara på resultatet av lärandet och inte vägen dit, inte heller när eller var lärandet ägt rum. Av den anledningen är det av stor vikt att förtydliga i föreskrifter vad som menas och vilka krav som ställs på utfärdaren av en kvalifikation.

- Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om föreskrifterna inte utfärdas.

En alternativ lösning när det gäller utfärdarens systematiska kvalitetsarbete kan vara att enbart styra och instruera utfärdaren i sin ansökan om nivåplacering i referensramen genom de frågeställningar som ställs i ansökan och genom anvisningar samt andra typer av hjälptexter.

Informationsinsatser kommer att göras i form av konferenser, riktade workshops med intressenter från arbetslivet. Man kan dock konstatera att det inte räcker, utan föreskrifter på området är av stor vikt framför allt inom området kvalitetssäkring.

Arbetsgruppen har konstaterat att förtydligande rent juridiskt är av nödvändighet allrahelst då beslut om nivåplacering av kvalifikationer kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

- Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.

Det är utfärdaren av kvalifikationer som berörs av regleringen då det är dessa som kommer att ansöka om nivåplacering i referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande.

- Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.

Enligt 12 § förordning om referensram för livslångt lärande får Myndigheten för yrkeshögskolan meddela ytterligare föreskrifter om

1. vilka resultat av lärande som är av betydelse för nivå 1-8 i referensramen,
2. systematiskt kvalitetsarbete enligt 4 §.

4 § Den som utfärdar en kvalifikation som inte anges i bilaga 2 får ansöka om att få ett beslut om vilken nivå i kvalifikationen motsvarar i referensramen. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som utfärdar kvalifikationen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår.

Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om verkställighet av denna förordning.

- Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Myndighetens bedömning är att det inte kommer att vara någon kostnadseffekt för de inblandade. De som kommer att söka om en nivåplacering bedöms bedriva någon form av systematiskt kvalitetsarbete men kan komma att behöva göra en viss omstrukturering av sitt redan befintliga arbete. De ska även vara väl insatta i vilka krav MYH ställer vad gäller redogörelse av resultat av lärandet.

- Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

MYH's bedömning är att det helt går i linje med EU's rekommendationer om systematiskt kvalitetsarbete som kommer i uttryck i bland annat EQAVET.

- Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Tidpunkten för ikraftträdande ska vara 1 mars 2016. Det finns ett behov av informationsinsatser i samband med detta både inom myndigheten och till externa parter. Detta kommer för externa parter företräddesvis ges genom riktad information på www.seqf.se.

Företag

Markera med x

- () Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnittet med rubrik Företag.
- (x) Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnittet med rubrik Företag.

- Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen.

MYH menar att det är svårt att bedöma antalet intressenter som vill nivåplacera sina kvalifikationer. Inledningsvis antar MYH att det är de stora branschorganisationerna som kommer att ansöka om nivåplacering samt sannolikt också okänt antal folkhögskolor med sina särskilda kurser.

- Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Inledningsvis kommer det förmodligen krävas en del arbete för de olika intressenterna att strukturera sina kvalifikationsbeskrivningar att de motsvarar de krav som ställs för att bli nivåplacerad i referensramen men på lång sikt kommer det innebära att en tidbesparing när nya kvalifikationer inom verksamhetsområdet ska utvecklas och formuleras.

Man kan helt klart säga att det är ett paradigmskifte vad gäller synen på lärande. Tidigare var exempelvis längden på utbildning av betydelse för exempelvis lärandemålen.

- Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen.

Myndigheten ser inte några övriga kostnader för företagen. Däremot om de i nuläget inte bedriver något systematiskt kvalitetsarbetet blir det ett extra arbete initialt för dem att etablera dessa. I en förlängning kommer det att underlätta för dem.

Bestämmelserna om kvalitetsarbetet och kvalitetssäkring är reglerat redan i förordningen om referensram för kvalifikationer
Föreskrifterna handlar mer om de grundläggande kraven för hur utfärdaren av en kvalifikation, som vill att kvalifikationen ska nivå sättas, ska bedriva kvalitetsarbetet. I ansökan kommer anvisningar att finnas som medför att den sökande närmare kommer att få beskriva hur de bedriver sitt kvalitetsarbete.

- Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Regleringen kan ses som en kvalitetssäkring/garant för utfärdaren av kvalifikationen, framför allt för de utbildningar som står utanför de offentliga utbildningssystemen och därigenom en tydlig konkurrensfaktor.

- Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Kommunikationen som rör det yrkeskunnande som företagen efterfrågar kommer sannolikt bli tydligare mot de utbildningsanordnare (privata och offentliga) som genomför de efterfrågade utbildningarna.

- Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Ja. De små och medelstora företagen har betydligt mindre resurser dels att se nyttan med referensramen i sig och dels för att kunna formulera sina kvalifikationer så att de anpassas till referensramen. Därför kommer MYH att samverka med medlemsorganisationen Företagarna för att anpassa information och stödet till dessa målgrupper.

Samråd

- Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd. Med tidigt samråd menas här att ha en dialog med berörda i ett tidigare skede än det avslutande remissförfarandet.

Då det är av synnerligen stor vikt att ett samråd tas tidigt i processen, togs kontakt med en extern referensgrupp och en workshop har genomförts med densamme när det gäller utfärdarens kvalitetsarbete. Referensgruppen har bestått av två företrädare för branschorganisationer, en företrädare från Folkbildningsrådet samt ytterligare två företrädare från olika myndigheter. Syftet med workshopen var att få andra myndigheters och organisationers expertis inom området.